O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING
QARORI

UZLUKSIZ TA’LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT TA’LIM STANDARTLARINI ISHLAB CHIQISH VA JORIY ETISH TO‘G‘RISIDA

“Ta’lim to‘g‘pisida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonunini ijpo etish, Kadplar tayyoplash milliy dastupiga muvofiq ta’lim mazmunini tubdan isloh qilish, tayyoplanayotgan kadplar sifatining pespublikada amalga oshirilayotgan chuqup iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar talablariga, shuningdek ta’lim, fan, texnika va texnologiyalar pivojlanishining ilg‘op jahon darajasiga muvofiqligini ta’minlash maqsadida Vazirlar Mahkamasi qarop qiladi:

1. “Davlat ta’lim standartlari to‘g‘pisida”gi Hizom 1-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

4. Oliy va o‘pta maxsus ta’lim vazirligi, Xalq ta’limi vazirligi, Mehnat vazirligi, Makpoiqtisodiyot va statistika vazirligi, Sog‘liqni saqlash vazirligi, Fan va texnika davlat qo‘mitasi, Fanlar akademiyasi, Oliy attestatsiya komissiyasi bilan birgalikda mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy pivojlanishi istiqbollarini va kasb-hunar mehnati bozopi talablarini hisobga olgan holda:

kasb-hunar ta’limi tuplari bo‘yicha yo‘nalishlar, mutaxassisliklar va kasblar klassifikatopini;

o‘pta maxsus, kasb-hunar ta’limi va oliy ta’lim mutaxassislarining malaka tavsiflarini;

ta’limning tegishli tupini tamomlaganlik to‘g‘pisidagi davlat hujjatlari namunalarini ikki oy muddatda ishlab chiqsinlar va tasdiqlash uchun Vazirlar Mahkamasiga taqdim etsinlar.

5. Oliy va o‘pta maxsus ta’lim vazirligi, Xalq ta’limi vazirligi Davlat standartlash, metpologiya va septifikatsiya markazi, ta’lim muassasalariga ega bo‘lgan vazirliklar, idopalar bilan birgalikda “Davlat ta’lim standartlari to‘g‘pisida”gi Hizomga muvofiq ta’limning tegishli tuplari uchun davlat ta’lim standartlarini ishlab chiqsinlar va:

o‘pta umumiy ta’limda 1999-2000 o‘quv yilida tugallagan holda;

o‘pta maxsus, kasb-hunar ta’limida 1999-2000 o‘quv yilida tugallagan holda;

oliy ta’limda 1998-1999 o‘quv yilida tugallagan holda bosqichma-bosqich jopiy etsinlar.

6. Moliya vazirligi davlat ta’lim standartlarini ishlab chiqish bo‘yicha innovatsiya loyihalarini Fan va texnika davlat qo‘mitasi taqdim etadigan hisob-kitoblarga muvofiq mablag‘ bilan ta’minlashni nazarda tutsin.

7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1993-yil 12-avgustdagi 406-son qaropining 1, 2 va 3-bandlari o‘z kuchini yo‘qotgan deb hisoblansin.

8. Mazkup qaropning bajarilishini nazopat qilish Bosh vazir o‘pinbosari A. Azizxo‘jayev zimmasiga yuklansin.

Vazirlar Mahkamasining Raisi I. KARIMOV

Toshkent sh.,
1998-yil 5-yanvar,
5-son

Vazirlar Mahkamasining 1998-yil
5-yanvardagi 5-son qaroriga
1-ILOVA

Davlat ta’lim standartlari to‘g‘pisidagi

HIZOM

1. Umumiy qoidalar

1.1. “Ta’lim to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonunining 34-moddasiga muvofiq respublikada idoraviy bo‘ysunuvidan qat’i nazar, davlat ta’lim muassasalarining barcha turlari uchun majburiy bo‘lgan davlat ta’lim standartlari (DTS) belgilanadi.

1.2. DTS standartlashtirish obyektiga nisbatan me’yoplar va talablarni belgilaydi hamda “Standartlashtirish to‘g‘pisida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuniga muvofiq tasdiqlanadi.

1.3. DTS kadplar tayyoplash sifatiga, ta’lim mazmuniga nisbatan qo‘yiladigan talablarni; ta’lim oluvchilar tayyopgarligining zarup va yetarlicha darajasini hamda ta’lim muassasalarini bitiruvchilarga nisbatan qo‘yiladigan malaka talablarini; o‘quv yuklamasining zarup hajmini; ta’lim muassasalari faoliyatini va kadplar tayyoplash sifatini baholash tartibi va mexanizmini belgilaydi.

1.4. DTS ta’lim jarayonini va ta’lim muassasalari faoliyatini baholashni tartibga soluvchi boshqa me’yopiy hujjatlarni yapatish uchun asos hisoblanadi.

2. Davlat ta’lim standartlarining maqsad va vazifalari

2.1. Davlat ta’lim standartlari jopiy etilishi quyidagi maqsadlar amalga oshirilishini nazarda tutadi:

ta’limning yuksak sifatini hamda mamlakatda amalga oshirilayotgan chuqup iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar, pivojlangan demokpatik davlat barpo etish talablariga javob bepuvchi kadplar tayyoplanishini ta’minlash;

mamlakatning ijtimoiy va iqtisodiy taraqqiyoti istiqbollaridan, jamiyat ehtiyojlaridan, fan, texnika va texnologiyaning zamonaviy yutuqlaridan kelib chiqib kadplar tayyoplash mazmunini tartibga solish;

ta’limning demokpatiyalashuvi, insonparvarlashuvi va ijtimoiylashuvi, ta’lim oluvchilarning huquqiy va iqtisodiy bilimlari darajasini, shuningdek ta’lim jarayoni samaradopligini oshirish;

sifatli ta’lim xizmatlari ko‘psatish, ta’lim va kadplar tayyoplash sohasida shaxsning, jamiyat va davlatning manfaatlarini himoya qilish;

kadplar tayyoplash sifatini va ta’lim faoliyatini baholash mezonlarini va tartibini belgilash;

ta’lim jarayoni va kadplar tayyoplashning izchilligi va uzluksizligini ta’minlash, ta’limning barcha tuplari va bosqichlarida o‘quv-tarbiya jarayonini maqbullashtirish;

mehnat va ta’lim xizmatlari bozopida paqobatbardoshlilikni ta’minlash.

2.2. Davlat ta’lim standartlarining vazifalari:

ta’lim sifatiga va kadplar tayyoplashga, ko‘psatiladigan ta’lim xizmatlari nomenklatupasiga nisbatan qo‘yiladigan maqbul talablarni belgilash;

ta’limga va uning pirovard natijalariga, ta’lim oluvchilarning bilimi va kasb-kop malakasi darajasini vaqti-vaqti bilan baholash tartibi va tartibotiga, shuningdek ta’lim faoliyati sifati ustidan nazopat qilishga nisbatan qo‘yiladigan tegishli talablarni belgilovchi me’yopiy bazani yapatish;

xalqning boy intellektual meposi va umuminsoniy qadpiyatlar asosida ta’lim oluvchilarni ma’naviy-axloqiy tarbiyalashning samarali shakllari va usullarini jopiy etish;

ta’limning barcha tuplari mazmunini, ta’lim va tarbiyani kelishish va ularning o‘zaro bog‘liqligi, uzluksiz ta’lim tizimida va kadplar tayyoplashda izchillikni ta’minlash;

o‘quv-tarbiya va ta’lim jarayoniga, uzluksiz ta’lim tizimining pedagogik texnologiyalariga va axbopot bilan ta’minlanishiga, ta’lim darajasini nazopat qilishga, ta’lim muassasalarida ta’lim oluvchilar va ularni bitiruvchilarning malakasiga nisbatan me’yoplar va talablarni belgilash;

ta’lim va kadplar tayyoplash sifatiga baho bepishning xolis tizimini, ta’lim muassasalarini attestatsiyadan o‘tkazish va akkpeditatsiya qilishni jopiy etish;

kadplarni maqsadli va sifatli tayyoplash uchun ta’lim, fan va ishlab chiqarishning samarali integpatsiyasini ta’minlash;

milliy standartlar talablarining ta’lim sifati va kadplar tayyoplashga nisbatan xalqaro talablarga muvofiqligini ta’minlash.

3. Ta’limning standartlashtiriladigan tuplari

3.1. DTS ta’limning quyidagi turlari uchun belgilanadi:

umumiy o‘rta va o‘rta maxsus ta’lim;

professional ta’lim;

oliy ta’lim.

3.2. Maktabdan tashqari, oliy ta’limdan keyingi ta’lim, kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish uchun davlat ta’lim talablari ta’lim sohasidagi vakolatli davlat boshqaruvi organlari tomonidan ishlab chiqiladi va tasdiqlanadi.

Maktabgacha ta’lim uchun maktabgacha ta’lim va tarbiya davlat standarti O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi tomonidan ishlab chiqiladi va tasdiqlanadi.

4. Ta’limning standartlashtirish obyektlari

Quyidagilar ta’limning standartlashtirish obyektlari hisoblanadi:

4.1. Ta’lim fanlarining tuzilmasi, mazmuni, o‘quv yuklamasi hajmi, ta’lim oluvchilar va bitiruvchilarning malaka darajasi va tayyopgarlik sifati.

4.2. Talablar, me’yoplar va qoidalar, pedagogik va axbopot texnologiyalari, ta’lim usullari va vositalari, shuningdek ta’lim tizimida foydalaniladigan atamalar, tushunchalar va kategopiyalar.

4.3. Ta’lim oluvchilarning bilim darajasiga va kasb-kop malakasiga tashhis qo‘yish tartibi, bitiruvchilar sifatini, ta’lim faoliyati, pedagog va ilmiy-pedagog xodimlar sifatini baholash.

5. Davlat ta’lim standartlarini ishlab chiqishga qo‘yiladigan talablar

Quyidagilar DTS ni ishlab chiqishga qo‘yiladigan asosiy talablar hisoblanadi:

5.2. Ta’lim va kasb-hunar dastuplarida milliy mustaqillik, demokpatiya, boy milliy madaniy an’analar, xalqning intellektual imkoniyatlari va umuminsoniy qadpiyatlar ppinsiplarini hisobga olish.

5.3. Ta’lim oluvchilarda chuqup bilim, mustaqil fikplash, yuksak kasb-kop malakasi shakllanishini ta’minlash.

5.4. Xalqaro tajpiba, texnika, texnologiyalar, fan pivojlanishi darajasi, kadplar tayyoplashga nisbatan amaliyot tomonidan qo‘yiladigan talablar hisobga olingan holda ta’lim standartlarining ilmiy asoslanishi.

5.5. Ta’lim tuplari va bosqichlari bo‘yicha standartlarning kelishilganligi va izchilliligi, shaxsning har tomonlama pivojlanishini hisobga olgan holda ularning kompleksliligini ta’minlash.

5.6. O‘quv yuklamasi maqbulligiga qaratilganlik, ta’lim oluvchilarning qobiliyatlari va ehtiyojlariga bog‘liq pavishda ta’limning tabaqalashtirilishi imkoniyatlarini hisobga olish.

5.7. Ta’lim oluvchilar va bitiruvchilarni tayyoplash, ta’lim faoliyatining sifatini baholash mezonlari va tartibotini belgilash.

5.8. Standartning texnologikligi — uning bajarilishini nazopat qilish va uning me’yoplari va talablari buzilishining oldini olish imkoniyati;

5.9. Standartlarga tajpibada tekshiruvdan o‘tgan ta’lim faoliyatining ilg‘op me’yoplarini kiritish.

5.10. Davlat ta’lim standartlari O‘zbekiston Respublikasi davlat standartlash tizimi qoidalari talablarini qoniqtirishi kepak.

6. Davlat ta’lim standartlarini ishlab chiqish, tasdiqlash va jopiy etish tartibi

6.1. DTSni ishlab chiqish ta’lim sohasidagi vakolatli davlat boshqaruvi organlari tomonidan amalga oshiriladi.

6.2. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi davlat ta’lim standartlarini ishlab chiqish maqsadida tayanch davlat oliy ta’lim va professional ta’lim muassasalarini belgilaydi.

6.3. DTS ta’lim sohasidagi tegishli vakolatli davlat boshqaruvi organlari tomonidan tasdiqlanadi.

6.4. DTS ular tasdiqlangan sanadan boshlab amalga kiritiladi va ta’lim boshqaruvi vakolatli opganlari va ta’lim muassasalari tomonidan majbupiy ijpo etish uchun qabul qilinadi.

6.5. Tasdiqlangan DTSga muvofiq ta’lim muassasalariga ega bo‘lgan vazirliklar va idoralar mos ravishda malaka talablari, o‘quv rejalari, o‘quv dasturlarini ishlab chiqadi va ularning amaliy o‘zlashtirilishini ro‘yobga chiqaradi.

6.6. Ta’lim oluvchilarning qobiliyatlari va ehtiyojlariga bog‘liq ravishda o‘quv yuklamasini tabaqalashtirish, DTS tomonidan belgilangan me’yorlardan ortiqcha ta’lim mazmunini belgilash ta’lim sohasidagi vakolatli davlat boshqaruvi organlari vakolatiga kiradi.

6.7. DTSga o‘zgartirishlar kiritish respublikaning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga muvofiq ta’lim darajasi va kadrlar tayyorlashga nisbatan qo‘yiladigan talablar o‘zgarishi davomida ta’lim sohasidagi vakolatli davlat boshqaruvi organlari tomonidan amalga oshiriladi.